

Tidig intervention vid psykos (TIP) – snabbguide

För fullständig information se "Tidig intervention vid psykos", dokumentnummer 725186

Ingång i vårdförloppet

Ingång i vårdförloppet ska ske när en person som inte fyllt 35 år kommer i kontakt med vård och omsorg och det finns misstanke om psykos. Misstanke föreligger om något av följande kriterier är uppfyllda, framförallt de först nämnda är de viktigaste kriterierna:

Viktigaste kriterier	<ul style="list-style-type: none">• Vanföreställningar• Hallucinationer• Desorganiserat beteende eller tal• Tankestörningar
Övriga kriterier	<ul style="list-style-type: none">• Koncentrations-svårigheter• Förändrade känslouttryck (kan vara mer eller mindre)• Social tillbakadragenhet• Förändrat beteende• Nyttillkomna svårigheter att klara av sitt vardagliga liv
Ingång i vårdförlopp ska inte ske om personen har ospecifika symtom	<ul style="list-style-type: none">• Likgiltighet• Nedstämdhet• Ångest, oro• Koncentrations-svårigheter• Initiativlöshet• Svårigheter att klara av sitt vardagliga liv relaterat till problem med struktur och planering <p>Och samtidigt inte har tecken till vanföreställningar, hallucinationer eller desorganiserat tal och beteende.</p>
Exklusionskriterier	<p>Personen</p> <ul style="list-style-type: none">• Är äldre än 35 år• Uppfyller inte de viktigaste kriterierna enligt ovan• Har en substansutlöst psykos och/ eller pågående aktivt substansmissbruk/ beroende• Har organiska hjärnskador• Har en medelsvår/ svår intellektuell funktionsnedsättning• Har ett svårt personlighetsyndrom• Har fått sjukvårdsinsatser för sina psykotiska symtom tidigare.

Det är viktigt att även om personer inte inkluderas i vårdförloppet behöver de oftast ha fortsatt vård enligt annat vårdförlopp eller relevanta nationella riktlinjer och insatser från socialtjänsten efter behov.

Vårdförloppet är aktuellt för nyinsjuknade i psykosymptom som inte varit aktuella för sjukvårdsinsatser för dessa symptom tidigare.

Vid den första kontakten med patienten är det viktigt att tänka på följande:

- Erbjud en snabb första bedömning och bemöt individen och de närstående med respekt, empati och lyhördhet.
- Var flexibel och ta hänsyn till vad individen önskar av vården. Vad har individen och de närstående för behov just nu? Tänk på att det är mycket viktigt att etablera en god kontakt för att patienten ska kunna slussas vidare till rätt instans.

Remissinstruktion och egen vårdbegäran

Om patienten uppfyller några av kriterierna enligt vårdförloppet för misstanke om psykos kan telefonkontakt tas för rådgivning med "konsult för förstagångsinsjuknade i psykos/TIP-konsult" 019-6021000, alternativt psykkonsult primärvård (om konsult för förstagångsinsjuknade i psykos ej kan nås). . Allmänpsykiatrien Karlskoga har egen psykiatrisk konsultverksamhet gentemot primärvård i västra länsdelen.

Remisser från hälso- och sjukvården i Region Örebro län skickas via RoS-konsultremiss

Frågeställning (förslag): Förstagångsinsjuknade i psykos, tacksam bedömning och ev insatser
Medicinsk enhet: Psyk sekt rehab PSY
Vårdenhet: PsyPRR Rehab 1 Ö-o Psy.

Remisser ska i första hand skickas av ansvarig läkare på respektive enhet. Om enheten saknar läkare kan annan lämplig personalkategori skicka remiss.

Samverkanspartner utanför Region Örebro län kan skicka pappersremiss. Se remissinnehåll nedan.

Adress: Region Örebro län, Specialistpsykiatrien Psykosvården Karlahuset 701 82 Örebro

Remisser kan skickas av:

- Samtliga kliniker inom Område psykiatri
- Primärvård och övrig hälso- och sjukvård¹ inom Region Örebro län.
- Privata vårdgivare
- Elev- eller studenthälsa
- Ungdomsmottagning
- Socialtjänst

Egen vårdbegäran

- Vårdbegäran av patienten själv

Patienten kan också aktualiseras genom att närstående tar kontakt med psykiatrisk akutmottagning eller via primärvården.

Remissinnehåll

En remiss till team för förstagångsinsjuknade i psykos/TIP-team bör innehålla följande information:

- Aktuella symptom

¹ Den somatiska heldygnsvården skickar remiss enligt sedvanlig rutin, Remisshantering: nr 494002. till den akuta psykkonsulten som vid behov får skicka remiss till team för förstagångsinsjuknade i psykos.

- Funktionsbeskrivning
- **Riskbedömning suicid och våld**
- **Kontaktuppgifter till patienten**
- Om kontaktuppgifter, och samtycke till kontakt med närstående finns, bör dessa uppgifter vara med i remissen
- **Eventuellt olkbehov**
- Drogscreening om möjligt
- Tidigare sjukdomshistoria som bedöms vara av värde
- Somatisk differentialutredning om möjligt

Om risken för suicid eller våld bedöms vara hög alternativt om patienten bedöms behöva ställningstagande om ineliggande vård ska patienten skickas direkt till psykiatrisk akutmottagning, Universitetssjukhuset, Örebro.